

Svensk författningssamling

Lag om clearing och avveckling av betalningar

SFS 2024:114

Publicerad
den 12 mars 2024

Utfärdad den 7 mars 2024

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om aktiebolag som har tillstånd att bedriva clearingverksamhet (clearingbolag).

Med clearingverksamhet avses att för clearingdeltagares räkning utföra

1. clearing genom att begära överföring av, stämma av, bekräfta eller göra avräkning av betalningar eller upprätta slutliga positioner inför avveckling, eller

2. avveckling av betalningar genom överföring.

Den som avses i 8 § lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden får vara clearingdeltagare i clearingverksamhet.

2 § Lagen gäller också för filialer till utländska clearingbolag. Det som sägs om clearingbolag och aktiebolag ska då avse filialer till utländska clearingbolag.

För filialer till utländska clearingbolag gäller dock inte de bestämmelser som rör bolagsordning, styrelse eller styrelseledamöter i 2 kap. 3 § 1, 4 och 5, 5 kap. 1 § 3 och 6 kap. 1 och 3 §§. För sådana filialer gäller inte heller 2 kap. 3 § 3 och 4–8 §§, 3 kap. 7 § och 5 kap. 6 och 8 §§.

Tystnadsplikt

3 § Den som är eller har varit knuten till ett clearingbolag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om en enskilds affärs- eller driftförhållanden eller ekonomiska eller personliga förhållanden.

Uppgift i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som gäller för verksamheten får inte obehörigen röjas, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den anmäldes identitet.

Uppgiftsskyldighet

4 § Ett clearingbolag ska utan dröjsmål lämna uppgifter i elektronisk form om enskildas förhållanden till bolaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brott-

¹ Prop. 2023/24:8, bet. 2023/24:FiU15, rskr. 2023/24:135.

mål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Meddelandeförbud

5 § Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 4 § får besluta att clearingbolaget eller den som är eller har varit knuten till bolaget inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 4 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Ansvarsbestämmelse

6 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 5 §.

2 kap. Tillstånd

Tillståndsplikt

1 § För att ett aktiebolag ska få bedriva clearingverksamhet krävs tillstånd av Finansinspektionen.

Undantag från tillståndsplikt

2 § Tillstånd behövs inte för

1. Sveriges riksbank,
2. banker, eller
3. verksamhet som avses i lagen (2010:751) om betaltjänster.

Förutsättningar för tillstånd

3 § Ett aktiebolag ska ges tillstånd att bedriva clearingverksamhet om

1. bolagsordningen inte strider mot denna lag eller någon annan författning,
2. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att bedrivas enligt denna lag och andra författningar,
3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i bolaget bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av bolaget,
4. den som ska ingå i styrelsen eller vara verkställande direktör, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av bolaget och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift,

5. styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda bolaget, och

6. bolaget uppfyller de villkor i övrigt som anges i denna lag.

4 § Vid bedömningen enligt 3 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att verksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Godkännande av bolagsordning

5 § Frågan om godkännande av bolagsordning ska prövas i samband med prövning av om aktiebolaget ska få tillstånd att bedriva clearingverksamhet.

Ett clearingbolag som har beslutat att ändra sin bolagsordning ska ansöka om godkännande av ändringen. Ändringen ska godkännas om den inte strider mot denna lag eller någon annan författning. En sådan ändring får inte registreras innan den har godkänts.

Organisation

6 § Ett clearingbolag ska ha

1. en styrelse med minst tre ledamöter,

2. en verkställande direktör, och

3. minst en revisor som utses av stämman.

En revisor ska vara auktoriserad eller godkänd. Minst en revisor som stämman utsett ska vara auktoriserad.

7 § För ett clearingbolag som är ett privat aktiebolag gäller skyldigheterna enligt 8 kap. 46 a och 46 b §§ aktiebolagslagen (2005:551). Styrelsens ordförande ska bevaka att styrelsen fullgör skyldigheterna.

Ansökan om tillstånd

8 § Ansökan om tillstånd får göras innan aktiebolaget har registrerats. Om en ansökan har gjorts inom sex månader från det att stiftelseurkunden under-tecknades, räknas den tid som anges i 2 kap. 22 § aktiebolagslagen (2005:551) från tillståndsbeslutet.

9 § En ansökan om tillstånd ska innehålla en beskrivning av den planerade verksamheten.

3 kap. Krav på verksamheten

Sundhet

1 § Ett clearingbolags verksamhet ska bedrivas på ett sätt som är sunt.

Ett clearingbolag ska ha ändamålsenliga regler för hur clearingverksamheten ska gå till. Principerna om fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet ska tillämpas.

Riskhantering

2 § Ett clearingbolag ska identifiera, mäta, övervaka, internt rapportera och hantera de risker som dess verksamhet är förknippad med. Bolaget ska se till att det finns en tillfredsställande intern styrning och kontroll. I det ingår att säkerställa clearingverksamhetens operativa stabilitet.

Ett clearingbolag ska beakta operativa risker och affärs-, investerings-, kredit- och likviditetsrisker. Bolaget ska säkerställa att driftssäkerheten är tillfredsställande.

Beredskap

3 § Ett clearingbolag ska identifiera kritisk verksamhet och säkerställa att verksamheten kan återupptas inom kort efter ett avbrott.

Ett clearingbolag ska också ha beredskaps- och kontinuitetsplaner för att kunna hantera händelser som utgör en betydande risk för avbrott i verksamheten. Planerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Informations-, it- och cybersäkerhet

4 § Ett clearingbolag ska ha planer för informations-, it- och cybersäkerhet för att kunna hantera risker, hot och sårbarheter. Planerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Kapital

5 § Ett clearingbolag ska genom eget kapital täcka de risker bolaget är utsatt för och kunna fortsätta att bedriva kritisk verksamhet även om förluster uppstår.

Uppdragsavtal

6 § Ett clearingbolag får uppdra åt någon annan att utföra uppgifter som är av betydelse för clearingverksamheten, om bolaget ansvarar för att

1. uppdragstagarens verksamhet bedrivs med operativ stabilitet och under säkerhetsmässigt betryggande former,
2. uppdragstagarens verksamhet omfattas av en tillfredsställande intern styrning och kontroll, och
3. Finansinspektionens tillsyn inte försvåras.

Om ett uppdragsavtal innebär en väsentlig förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten, krävs Finansinspektionens godkännande.

Styrning

7 § Styrelsen i ett clearingbolag ansvarar för att kraven i 1–6 §§ uppfylls och ska se till att det finns interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs. Riktlinjerna och instruktionerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Sidoverksamhet

8 § Ett clearingbolag får utöver clearingverksamhet bara bedriva verksamhet som har nära samband med clearingverksamheten.

Om det finns särskilda skäl, får Finansinspektionen godkänna att ett clearingbolag bedriver annan verksamhet än den som avses i första stycket.

9 § Ett clearingbolags förvärv av egendom som motsvarar mer än 25 procent av det egna kapitalet kräver Finansinspektionens godkännande. Förvärvet ska godkännas, om förvärvet inte strider mot denna lag eller någon annan författning.

4 kap. Clearingdeltagare

Krav på clearingdeltagare

1 § En clearingdeltagare får delta i clearingverksamheten för egen eller någon annans räkning.

Clearingdeltagaren ska uppfylla de krav som clearingbolaget bestämmer.

Uppgiftsskyldighet

2 § En clearingdeltagare ska lämna de uppgifter som clearingbolaget begär för att kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag eller någon annan författning.

Uteslutning av clearingdeltagare

3 § Ett clearingbolag får utesluta en clearingdeltagare som inte uppfyller kravet i 1 § andra stycket eller uppgiftsskyldigheten i 2 § från clearingverksamheten.

5 kap. Tillsyn

Tillsynen och dess omfattning

1 § Finansinspektionen har tillsyn över clearingbolag.

Tillsynen omfattar att clearingverksamheten bedrivs enligt

1. denna lag,
2. andra författningar som reglerar verksamheten,
3. bolagsordningen, och
4. clearingbolagets interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar verksamheten.

2 § Ett clearingbolag och dess uppdragstagare ska lämna de uppgifter som Finansinspektionen begär för sin tillsyn.

Platsbesök

3 § Finansinspektionen får genomföra en undersökning på plats hos ett clearingbolag eller dess uppdragstagare, om det behövs för tillsynen.

Samarbete och utbyte av information

4 § Finansinspektionen ska samarbeta och utbyta information med utländska myndigheter som utövar tillsyn över eller övervakar clearingverksamhet.

Revision

5 § Finansinspektionen får förordna en eller flera revisorer att tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett clearingbolag. Inspektionen får återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

En förordnad revisor har rätt till skäligt arvode av clearingbolaget för sitt arbete. Storleken på arvodet beslutas av Finansinspektionen.

6 § Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett clearingbolag.

Finansinspektionen får begära att styrelsen kallar till extra bolagsstämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Företrädare för Finansinspektionen får

1. närvara vid bolagsstämma,
2. närvara vid ett sådant styrelsesammanträde som inspektionen har sammankallat, och
3. delta i överläggningar.

Avgifter till Finansinspektionen

7 § Ett clearingbolag ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt denna lag och Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt denna lag.

Särskilt om prövning av ägares lämplighet

8 § För ett clearingbolag ska bestämmelserna om ägarprövning i 14 kap. 1 §, 2 § första och andra styckena, 2 b och 3 §§, 4 § första och tredje styckena och 5–9 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

6 kap. Ingripanden

Ingripanden mot clearingbolag och vissa fysiska personer

1 § Om ett clearingbolag har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar bolagets verksamhet, bolagsordningen eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar verksamheten, får Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen får då

– utfärda ett föreläggande att inom en viss tid begränsa eller minska riskerna i verksamheten i något avseende, begränsa eller helt avstå från utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen,

– meddela ett förbud mot att verkställa beslut, eller

– göra en anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig, får tillståndet återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

2 § Vid valet av ingripande ska 15 kap. 1 b och 1 c §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

3 § Om en styrelseledamot eller verkställande direktör inte uppfyller kraven i 2 kap. 3 § 4, får Finansinspektionen förelägga clearingbolaget att vidta rättelse. Om rättelse inte görs får inspektionen återkalla bolagets tillstånd. Detsamma gäller om styrelsen i sin helhet inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 3 § 5.

I stället för att återkalla tillståndet får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. Inspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess att clearingbolaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

4 § Finansinspektionen får återkalla tillståndet om ett clearingbolag

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft,
2. inte inom ett år från den dag tillstånd beviljades har börjat bedriva sådan verksamhet som tillståndet avser,
3. har förklarat sig avstå från tillståndet,
4. har överlåtit den tillståndspliktiga verksamheten,
5. under en sammanhängande tid av sex månader inte har bedrivit sådan verksamhet som tillståndet avser,
6. har försatts i konkurs eller tvångslikvidation, eller
7. har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt.

I de fall som avses i första stycket 2, 5 och 7 får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

5 § Om tillståndet återkallas får Finansinspektionen besluta om hur avvecklingen av verksamheten ska ske.

Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta verksamheten.

Sanktionsavgift

6 § Finansinspektionen får besluta att ett clearingbolag ska betala en sanktionsavgift, om inspektionen har meddelat ett beslut om

1. anmärkning eller varning enligt 1 § eller 4 § första stycket 7 jämfört med andra stycket, eller
2. återkallelse enligt 4 § första stycket 7.

Avgiften tillfaller staten.

I fråga om sanktionsavgiftens storlek ska bestämmelserna i 15 kap. 8 § första och andra styckena och 9 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

Förseningsavgift

7 § Om ett clearingbolag inte i tid lämnar de uppgifter som föreskrivits med stöd av 7 kap. 1 § 3, får Finansinspektionen besluta att bolaget ska betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Ingripande mot den som saknar tillstånd

8 § Om någon bedriver verksamhet som omfattas av denna lag utan tillstånd, får Finansinspektionen ingripa genom föreläggande om att upphöra med verksamheten eller beslut om sanktionsavgift.

Om det är osäkert om denna lag är tillämplig på en viss verksamhet, får inspektionen förelägga den som bedriver verksamheten att lämna de upplysningar om verksamheten som inspektionen begär.

9 § I fråga om verkställighet av beslut om sanktionsavgift och förseningsavgift ska bestämmelserna i 15 kap. 11–14 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas.

Vite

10 § Ett föreläggande eller förbud enligt denna lag får förenas med vite.

Överklagande

11 § Finansinspektionens beslut enligt 8 § andra stycket och 5 kap. 6 § får inte överklagas.

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

7 kap. Bemyndiganden

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. förutsättningar för tillstånd enligt 2 kap. 3 § och 5 kap. 8 §,
2. vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på verksamheten i 3 kap. 1–7 §§,
3. vilka uppgifter ett clearingbolag eller dess uppdragstagare ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 kap. 2 § och att vissa av dessa uppgifter i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån, och
4. avgifter enligt 5 kap. 7 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

2. Bestämmelserna i 6 kap. gäller inte för överträdelser som skett före ikraftträdandet.

3. Tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt 19 kap. lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden som gäller vid ikraftträdandet gäller som tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt 2 kap.

4. Ett företag som före ikraftträdandet bedriver verksamhet som kräver tillstånd enligt denna lag och inte omfattas av 3, får fortsätta att bedriva verksamheten till och med den 31 december 2024. Om ett sådant företag före den 1 januari 2025 har gett in en ansökan om tillstånd för clearingverksamhet till Finansinspektionen, får företaget fortsätta med verksamheten till dess ansökan har prövats slutligt.

På regeringens vägnar

ELISABETH SVANTESSON

NIKLAS WYKMAN
(Finansdepartementet)